

Aleksandra Moroska

Prawicowy populizm a eurosceptycyzm

(na przykładzie
Listy Pima Fortuyna w Holandii
i Ligi Polskich Rodzin w Polsce)

Wrocław 2010
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego

Spis treści

Wykaz skrotow	10
Wstęp	13
Część I ▪ Podstawy teoretyczne	
Rozdział 1 Prawicowe partie populistyczne – rozważania terminologiczne	23
1 1 Syndrom populizmu	24
1 2 Prawicowy populizm	31
1 3 Czynniki warunkujące powstanie i sukces partii prawicowo-populistycznych	43
Rozdział 2 Eurosceptycyzm – zjawisko, concept badawczy, determinanty	56
2 1 Typologia postaw wobec integracji europejskiej	56
2 2 Definicja eurosceptycyzmu oraz model jego badania	68
2 3 Determinanty postaw eurosceptycznych	72
Rozdział 3 Eurosceptycyzm jako kwestia mobilizacyjna	80
3 1 Zmiana zachowań wyborczych oraz strategii partii politycznych – <i>issue voting</i>	82
3 2 Eurosceptycyzm jako kwestia mobilizacyjna – model analityczny	91
Część II ▪ Studium przypadku – Lista Pima Fortuyna	
Rozdział 4 Uwarunkowania prawicowego populizmu i eurosceptycyzmu w Holandii – geneza Listy Pima Fortuyna	97
4 1 Kształtowanie się sceny politycznej w Holandii – uwarunkowania polityczne prawicowego populizmu	97
4 2 Uwarunkowania ekonomiczne prawicowego populizmu	103
4 3 Uwarunkowania społeczno-kulturowe prawicowego populizmu	106
4 4 Holandia a Unia Europejska – kształtowanie się postaw eurosceptycznych w holenderskim systemie partyjnym	111
4 5 Lista Pima Fortuyna na scenie politycznej Holandii	117
Rozdział 5 Ideologia i program Listy Pima Fortuyna	126
5 1 Ideowe korzenie Listy	127
5 2 Kulturowe fundamenty programowego oblicza Listy	131
5 3 Kwestie polityczne w programie Listy	132
5 4 Kwestie ekonomiczne w programie Listy	133
5 5 Horyzontalna i wertykalna ekskluzja prawicowo-populistyczna	135
Rozdział 6 Eurosceptycyzm Listy Pima Fortuyna	142
6 1 Kulturowy wymiar eurosceptycyzmu	143
6 2 Polityczny wymiar eurosceptycyzmu	145
6 3 Ekonomiczny wymiar eurosceptycyzmu	151
6 4 Poszerzenie Unii Europejskiej a eurosceptycyzm	152
6 5 Horyzontalna i wertykalna ekskluzja prawicowo-populistyczna a eurosceptycyzm	156
6 6 Eurosceptycyzm „twardy” czy „miękki”?	157

Rozdział 7	Eurosceptycyzm jako kwestia mobilizacyjna	160
7 1	Popyt na poziomie makro – integracja europejska w opinii społecznej	160
7 2	Analiza strony podaży – integracja europejska w kampanii wyborczej 2002 roku	170
7 3	Popyt na poziomie mikro – elektorat Listy Pima Fortuyna a postawy eurosceptyczne w 2002 roku	184
7 4	Analiza strony podaży – integracja europejska w kampanii wyborczej 2003 roku	186
7 5	Popyt na poziomie mikro – elektorat Listy Pima Fortuyna a postawy eurosceptyczne w 2003 roku	196
7 6	Zmiana eurosceptycznej <i>opportunity structure</i> – referendum w 2005 roku	198

Część III ▪ Studium przypadku – Liga Polskich Rodzin

Rozdział 8	Uwarunkowania prawicowego populizmu i eurosceptycyzmu w Polsce – geneza Ligi Polskich Rodzin	207
8 1	Kształtowanie się polskiej sceny politycznej po 1989 roku – uwarunkowania polityczne prawicowego populizmu	207
8 2	Uwarunkowania ekonomiczne prawicowego populizmu	213
8 3	Uwarunkowania społeczno-kulturowe prawicowego populizmu	216
8 4	Polska na drodze do członkostwa w Unii Europejskiej – kształtowanie się postaw eurosceptycznych na scenie politycznej III Rzeczypospolitej	219
8 5	Geneza Ligi Polskich Rodzin	225
8 6	Liga Polskich Rodzin na polskiej scenie politycznej	228
Rozdział 9	Ideologia i program Ligi Polskich Rodzin	237
9 1	Ideowe korzenie Ligi	237
9 2	Kulturowe fundamenty programowego oblicza Ligi	240
9 3	Kwestie polityczne w programie Ligi	241
9 4	Kwestie ekonomiczne w programie Ligi	243
9 5	Horyzontalna i wertykalna ekskluzja prawicowo-populistyczna	245
Rozdział 10	Eurosceptycyzm Ligi Polskich Rodzin	252
10 1	Kulturowy wymiar eurosceptycyzmu	252
10 2	Polityczny wymiar eurosceptycyzmu	255
10 3	Ekonomiczny wymiar eurosceptycyzmu	259
10 4	Poszerzenie Unii Europejskiej a eurosceptycyzm	262
10 5	Horyzontalna i wertykalna ekskluzja prawicowo-populistyczna a eurosceptycyzm	263
10 6	Eurosceptycyzm „twardy” czy „miękki”?	265
Rozdział 11	Eurosceptycyzm jako kwestia mobilizacyjna	269
11 1	Popyt na poziomie makro – integracja europejska w opinii społecznej	269
11 2	Analiza strony podaży – integracja europejska w kampanii wyborczej 2001 roku	282
11 3	Popyt na poziomie mikro – elektorat LPR a postawy eurosceptyczne w 2001 roku	297
11 4	Zmiana eurosceptycznej <i>opportunity structure</i> – integracja europejska w kampanii wyborczej 2005 roku	299
11 5	Popyt na poziomie mikro – elektorat LPR a postawy eurosceptyczne w 2005 roku	318

Część IV ▪ Analiza porównawcza

Rozdział 12	Lista Pima Fortuyna i Liga Polskich Rodzin jako partie prawicowo-populistyczne i eurosceptyczne	323
12 1	Uwarunkowania prawicowego populizmu i eurosceptycyzmu w Holandii i Polsce	324
12 2	Ideologia i program Listy i Ligi	330
12 3	Eurosceptycyzm Listy i Ligi	333
12 4	Eurosceptycyzm w mobilizacji wyborczej Listy i Ligi	338

Zakończenie	344
Aneks	348
Bibliografia	364
Spis rycin	394
Spis tabel	395
Spis załączników	396
Summary	397
Indeks nazwisk	402